

Fractie D66, Fractie VOLT
Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. R.A.A Jetten en L.A.J.M. Dassen
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum

16 februari 2026

Contactpersoon

J.M.E. Smilde

Onderwerp

Wetsvoorstel tot afschaffing strafbaarstelling euthanasie door artsen in de uitoefening van hun beroep

Geachte heer Jetten, geachte heer Dassen

De Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) heeft via de internetconsultatie kennis genomen van uw voorstel tot afschaffing van de strafbaarstelling van artsen die in uitoefening van hun beroep betrokken zijn bij euthanasie, zoals vastgelegd in het wetboek van strafrecht (Sr), de wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (Wtl) en de wet op de lijkbezorging (Wlb). Dit initiatiefwetsvoorstel lag mede in handen van mevrouw Koekkoek van VOLT. Door de wijziging van de samenstelling van de Tweede Kamer richt de WeCo deze reactie tot de huidige vertegenwoordiger van VOLT in de TK, de heer Dassen.

De WeCo wil graag het volgende opmerken over het initiatiefwetsvoorstel.

Inleiding

De initiatiefnemers verwijzen in de memorie van toelichting naar de geschiedenis van de euthanasiediscussie in Nederland en de uiteindelijke codificatie van de in de rechtspraak ontwikkelde normen. Kern daarvan is dat een arts die betrokken is bij euthanasie zich kan beroepen op een strafuitsluitingsgrond als hij zich aan de richtlijnen heeft gehouden zoals geformuleerd in de Wtl. De initiatiefnemers noemen dit een principiële verkeerd uitgangspunt, omdat de arts die euthanasie pleegt in beginsel wel een strafbaar feit pleegt. Zij beogen met de voorgestelde wijzigingen (onder andere het schrappen van art. 293 lid 2 Sr, het introduceren van een nieuw art. 295b Sr, het schrappen van art. 10 van de Wtl en daaraan gerelateerde artt. uit de Wlb) om de wetgeving beter te laten aansluiten op de regelgeving die geldt voor normaal medisch handelen. Passend daarbij is volgens de initiatiefnemers om de juridische plaats die het Openbaar Ministerie inneemt in de Wtl te schrappen.

‘Het doel van het wetsvoorstel is nadrukkelijk niet om de rechtszekerheid te vergroten die artsen ervaren als zij euthanasie uitvoeren,’ schrijven de initiatiefnemers in de concept memorie van toelichting. Ze stellen dat ze geen aanwijzingen hebben ‘dat het strafrechtelijke zwaard van Damocles dat nog altijd boven de euthanasiepraktijk hangt een obstakel is om over te gaan tot

euthanasie. Het medisch tuchtrecht is in vrijwel alle gevallen een voldoende robuuste waarborg. Dit is in lijn met het inzicht dat ook ten aanzien van normaal medisch handelen weinig gedragsverandering van het strafrecht verwacht kan worden.’

Reacties internetconsultatie

Uit enkele (openbare) reacties onder de internetconsultatie blijkt dat sommige voorstanders van het initiatiefwetsvoorstel denken dat artsen minder bang voor vervolging zullen worden als de strafbaarheid uit het wetboek wordt geschrapt. Dit argument is psychologisch en niet juridisch van aard. Tegenstanders van afschaffing van de strafbaarstelling, onder wie ook medische professionals als SCEN-artsen, zijn van mening dat de angst voor vervolging wordt overschat en dat het strafrecht de noodzakelijke bescherming blijft bieden tegen misbruik. Weliswaar is de bestaande euthanasiepraktijk zeer zorgvuldig, maar de mogelijkheid van een glijdende schaal is niet denkbeeldig, aldus sommige reacties.

De WeCo is van mening dat niet voldoende is onderbouwd waarom tot een wijziging van de bestaande euthanasiewetgeving moet worden overgegaan. Waardoor het strafrecht geen rol meer speelt in het toezicht op- en de handhaving van de niet zorgvuldig uitgevoerde euthanasie en hulp bij zelfdoding door een arts.

Dat, zoals de initiatiefnemers zelf ook al stellen, de bestaande praktijk als zeer zorgvuldig wordt beschouwd en de regionale toetsingscommissies goed zouden functioneren is daarvoor niet voldoende. Die situatie kan immers veranderen, zoals ook de situaties waarin en de groepen waarvoor euthanasie beschikbaar is, kunnen veranderen.

Naar de mening van de WeCo ontbreekt in het wetsvoorstel een nadere oriëntatie op de doelen van het strafrecht en de redenen van de bestaande strafbaarstelling. Daardoor is niet goed zichtbaar hoe de afweging wordt gemaakt tussen alle bij (de)criminalisering betrokken belangen. Zo kan een strafbaarstelling de overheid in staat stellen om, in voorkomende gevallen, effectief onderzoek te doen en kan de afschrikkende werking van het strafrecht een bijdrage leveren aan een grotere zorgvuldigheid. De WeCo adviseert dan ook dit onderwerp nadrukkelijker te betrekken in het wetsvoorstel.

Onderzoek naar de huidige wetgeving en de praktijk van de strafrechtelijke handhaving van de euthanasiewetgeving laat bovendien zien dat het OM al op enige afstand staat en terughoudend is in zijn vervolgingsbeslissingen.¹

Daar komt bij dat er draagvlak bestaat voor de bestaande praktijk, hetgeen evenmin aanleiding geeft om de regelgeving te veranderen. Uit de meest recente beschikbare evaluatie van de Wtl komt naar voren dat geen enkele deelnemer aan het vragenlijstonderzoek de meldings- en toetsingsprocedure als incriminerend had ervaren.² Daarnaast is de WeCo van mening dat het buiten spel zetten van de strafrechtelijke handhaving de *checks and balances* ontwricht. De toets van de gemeentelijk lijkschouwer, zoals die in de huidige praktijk bestaat, geeft een extra zekerheid dat aan alle zorgvuldigheidseisen is voldaan. Als een verklaring van overlijden voortaan door de behandelend arts zelf ondertekend zou worden, komen eventuele onzorgvuldigheden minder snel aan het licht.

---

¹ Vgl. S. Knol, *Strafbaarstelling van euthanasie. Uitgesproken strafrecht?* (diss. Groningen), Den Haag: WJS Uitgevers 2025, p. 430 ev.

² ZonMw, *Vierde evaluatie Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding*, 2023, p. 168.

Concluderend stelt de WeCo vast dat er onvoldoende indicaties zijn of draagvlak bestaat om tot deze wijziging van de euthanasiewetgeving over te gaan. Ook is volgens de WeCo onvoldoende onderbouwd waarom de huidige regelgeving moet worden aangepast. Dat laat onverlet dat de komende jaren over specifieke groepen zoals dementerenden verdere discussie zal volgen, zoals ook aangestipt in verschillende reacties onder de internetconsultatie. Deze kwetsbare groepen vragen eens te meer om een systeem waarin alle zorgvuldigheidseisen nauwkeurig in acht worden gehouden.

De Wetenschappelijke Commissie,

mr.dr. G.K. Schoep
voorzitter

